

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

**I. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΜΕΣΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ**

ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/νση : Πειραιώς 180
Ταχ. Κώδικας : 17778 Τάυρος
Τηλέφωνο : 213 1410219/227
E-mail: : deaf@aade.gr
Url: : www.aade.gr

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2025
Ε. 2085

ΠΡΟΣ: Ως προς τον πίνακα διανομής

**II. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ**

ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/νση : Πειραιώς 180
Ταχ. Κώδικας : 17778 Τάυρος
E-mail: : deef@aade.gr

**III. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α΄**

Ταχ. Δ/νση : Πειραιώς 180
Ταχ. Κώδικας : 17778 Τάυρος
E-mail: : dielidi@aade.gr

ΘΕΜΑ: Φορολογική μεταχείριση της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε δικηγόρους στους οποίους έχει μεταφερθεί ύλη από τα δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5095/2024 (Α' 40).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

A) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Η εγκύκλιος αφορά στην παροχή διευκρινίσεων ως προς τη φορολογική μεταχείριση της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε δικηγόρους σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 5095/2024 (Α' 40), κατόπιν τροποποίησής της με το άρθρο 61 του ν. 5197/2025 (Α' 76).

B) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με την παρούσα παρέχονται διευκρινίσεις ως προς την φορολογική μεταχείριση της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε δικηγόρους στους οποίους ανατίθεται η διεκπεραίωση

συγκεκριμένων υποθέσεων, κατόπιν μεταφοράς σε αυτούς ύλης από τα δικαστήρια, δυνάμει των διατάξεων του ν. 5095/2024.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εγκύκλιος αφορά σε φυσικά πρόσωπα δικηγόρους στους οποίους έχει μεταφερθεί ύλη από τα δικαστήρια κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 5095/2024 και λαμβάνουν αποζημίωση σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 5095/2024, κατόπιν τροποποίησής της με το άρθρο 61 του ν. 5197/2025.

1. Με τα άρθρα 3, 12 και 19 του ν. 5095/2024 τροποποιήθηκαν, αντιστοίχως, τα άρθρα 819, 208 και 787 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (εφεξής ΚΠολΔ) και πραγματοποιήθηκε μεταφορά ύλης από τα δικαστήρια στους δικηγόρους, η οποία αφορά στην έκδοση και παροχή κληρονομητηρίου, στην εγγραφή και εξάλειψη συναινετικής προσημείωσης υποθήκης, καθώς και στην διενέργεια προελέγχου για την εγγραφή ή τροποποίηση καταστατικών σωματείου, αντίστοιχα. Επιπλέον, ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι σχετικές αιτήσεις που υποβάλλονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ως άνω διατάξεις του ΚΠολΔ, συνοδεύονται από ειδικό γραμμάτιο προκαταβολής αποζημίωσης του δικηγόρου που είτε εκδίδει την οικεία πράξη είτε επικουρεί το δικαστήριο, το οποίο εκδίδει ο δικηγορικός σύλλογος του οποίου μέλος είναι ο υπόψη δικηγόρος.

2. Περαιτέρω, με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 5095/2024, προβλέφθηκε ότι με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα που αφορούν στην καταβολή της αποζημίωσης σε δικηγόρους για τις ανωτέρω περιπτώσεις.

Κατ' εξουσιοδότηση της προαναφερθείσας διάταξης, της παρ. 2 του άρθρου 19, καθώς και της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 5095/2024 εκδόθηκε η υπ' αριθ. 33305/9-5-2024 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (Β' 2706) με την οποία, μεταξύ άλλων, καθορίσθηκε το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων για τις ανωτέρω νομικές ενέργειες, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 της ανωτέρω απόφασης, για την έκδοση κάθε πράξης στην περίπτωση των άρθρων 208 και 819 επόμενα του ΚΠολΔ και την επεξεργασία κάθε φακέλου στην περίπτωση του άρθρου 787 του ΚΠολΔ καταβάλλεται στον δικηγόρο που τις εξέδωσε ή έκανε την επεξεργασία, αντίστοιχα, αποζημίωση. Η αποζημίωση, σύμφωνα με την παρ. 3 του ως άνω άρθρου, απαλλάσσεται φορολογικών κρατήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων και δεν επιβαρύνεται με φόρο προστιθέμενης αξίας, ενώ, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου, η αποζημίωση προκαταβάλλεται από τον αιτούντα στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, ο οποίος εκδίδει ειδικό γραμμάτιο προκαταβολής που πρέπει να συνυποβάλλεται με την υποβολή της αίτησης. Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 5, με την κατά το νόμο ολοκλήρωση της έκδοσης εκάστης πράξης ή της επεξεργασίας εκάστου φακέλου, ο Δικηγορικός Σύλλογος, του οποίου μέλος είναι ο δικηγόρος, καταβάλλει στον τελευταίο την αποζημίωση που δικαιούται για την αντίστοιχη πράξη ή επεξεργασία. Για την είσπραξη της αποζημίωσης, ο δικηγόρος βαρύνεται να προσκομίσει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο επικυρωμένο από την Γραμματεία αντίγραφο της πράξης που εξέδωσε ή βεβαίωση της Γραμματείας του Δικαστηρίου για την κατά το νόμο ολοκλήρωση των καθηκόντων του ή άλλο ισοδύναμο δημόσιο έγγραφο.

3. Τέλος, με το άρθρο 61 του ν. 5197/2025, τροποποιήθηκε η περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 5095/2024, με αναδρομική έναρξη ισχύος από την 1η.6.2024, και προβλέφθηκε ότι για την προαναφερθείσα αποζημίωση εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 3 του άρθρου 108 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), αναφορικά με τη χορήγηση ειδικής αποζημίωσης σε όσους διορίζονται αντιπρόσωποι δικαστικής αρχής κ.λπ. στις βουλευτικές εκλογές, η οποία ορίζει ότι οι δικαιούχοι των αποζημιώσεων του άρθρου 108 του ως άνω προεδρικού διατάγματος απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής οποιουδήποτε φόρου, εισφοράς ή κράτησης υπέρ τρίτων κ.λπ., για τα ποσά που τους καταβάλλονται, καθώς και ότι οι εν λόγω αποζημιώσεις δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση.

Κατόπιν των ανωτέρω, για τη φορολογική μεταχείριση της προαναφερθείσας αποζημίωσης, παρέχονται οι ακόλουθες διευκρινίσεις:

A. Ως προς τη φορολογία εισοδήματος

4. Με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, Α' 167, εφεξής ΚΦΕ), ορίζεται ότι φορολογητέο εισόδημα είναι το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών που εκπίπτουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΦΕ από το ακαθάριστο εισόδημα, ενώ με τις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι ως κατηγορία ακαθάριστου εισοδήματος θεωρείται και το εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

5. Περαιτέρω, με το άρθρο 21 του ΚΦΕ ορίζεται ότι ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και περαιτέρω προσδιορίζονται περιπτώσεις εσόδων τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα.

6. Σε συνέχεια των προαναφερθέντων και δοθέντος ότι οι ανωτέρω αποζημιώσεις καταβάλλονται σε δικηγόρους στους οποίους ανατίθεται η διεκπεραίωση συγκεκριμένων υποθέσεων δικαστηριακής ύλης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 5095/2024, ενεργώντας στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, προκύπτει ότι αυτές εντάσσονται, καταρχήν, στην κατηγορία εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα, βάσει των άρθρων 7 και 21 του ΚΦΕ. Ωστόσο, με βάση το άρθρο 61 του ν. 5197/2025 και την υπ' αριθμ. 33305/9-5-2024 απόφαση του Υπ. Δικαιοσύνης, από την 01^η.06.2024 και εφεξής, τα εν λόγω καταβαλλόμενα ποσά δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος και κατ' επέκταση δε διενεργείται επί αυτών παρακράτηση φόρου, εφαρμοζομένων αναλόγως των όσων προβλέπονται για την εκλογική αποζημίωση του π.δ. 26/2012.

7. Κατόπιν των ανωτέρω, σε περίπτωση που έχουν εκδοθεί πράξεις διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 με τις οποίες έχει επιβληθεί φόρος στην εν λόγω αποζημίωση, υποβάλλεται τροποποιητική δήλωση από το φορολογούμενο (δικηγόρο), προκειμένου να γίνει εκκαθάριση σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα. Ειδικότερα, το ποσό της αποζημίωσης που έχουν λάβει οι δικαιούχοι δικηγόροι για τις ως άνω περιγραφείσες νομικές τους ενέργειες, συμπληρώνεται στον κωδικό 462 «Λοιπά συνήθη έσοδα» του Πίνακα Ζ1 της Κατάστασης Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα (Εντυπο Ε3) και αναγράφεται, επίσης, στην επιλογή 011 «Λοιπές περιπτώσεις αφορολόγητων

εσόδων» του εσωτερικού υποπίνακα του κωδικού 444 «Μείον Αφορολόγητα έσοδα» του πίνακα ΣΤ' του εντύπου Ε3, ώστε να μην ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών των δικαιούχων δικηγόρων. Περαιτέρω, το ποσό αυτό συμπληρώνεται και στον Πίνακα 6 «ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΟΣΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ» του εντύπου Ε1 και συγκεκριμένα στην επιλογή «Λοιπές περιπτώσεις» του κωδικού 659 – 660 «Εισοδήματα που απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο χωρίς ηλεκτρονική πληροφόρηση», αναγράφοντας υποχρεωτικά τον ΑΦΜ του Δικηγορικού Συλλόγου που κατέβαλε τη σχετική αποζημίωση.

Σημειώνεται ότι για τις εκπρόσθεσμες τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024, εφαρμόζεται η περ. β) της παρ. 7 του άρθρου 53 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58, εφεξής «Κ.Φ.Δ.»).

8. Τέλος, για τα φορολογικά έτη 2025 και επόμενα, η υπόψη αποζημίωση θα δηλώνεται κατά τα οριζόμενα στις οικείες αποφάσεις που εκδίδονται ετησίως για τον τύπο και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, καθώς και των λοιπών εντύπων που συνυποβάλλονται με αυτή, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 7 του άρθρου 67 του ΚΦΕ.

Β. Ως προς τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

9. Σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 2 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 5144/2024, Α' 162), αντικείμενο του φόρου είναι η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών, εφόσον πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα.

10. Σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 11 του Κώδικα ΦΠΑ, ως παροχή υπηρεσιών λογίζεται επίσης η εκτέλεση υπηρεσίας με καταβολή αποζημίωσης ύστερα από επιταγή δημόσιας αρχής ή στο όνομά της ή σε εκτέλεση νόμου.

11. Από τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ προκύπτει ότι το ποσό της αποζημίωσης που λαμβάνουν οι δικηγόροι ως αντιπαροχή για την διεκπεραίωση συγκεκριμένων υποθέσεων δικαστηριακής ύλης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 5095/2024, υπάγεται στο πεδίο του ΦΠΑ. Ωστόσο, μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 61 του ν.5197/2025, ήτοι από την 1η.6.2024, με την οποία θεσπίστηκαν γενικές φοροαπαλλαγές για τις εν λόγω αποζημιώσεις και λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της υπ' αριθ. 33305/9-5-2024 απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, το ποσό της αποζημίωσης που λαμβάνουν οι δικαιούχοι δικηγόροι, για τις κατά τα ανωτέρω νομικές τους ενέργειες απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ. Ως εκ τούτου, τα φορολογικά στοιχεία που εκδίδουν οι δικηγόροι για τις υπηρεσίες τους, με βάση το ν. 4308/2014 (Α' 251, εφεξής «Ε.Λ.Π.»), από την 1η.6.2024 και εφεξής, θα φέρουν διακριτή ένδειξη «Απαλλαγή από τον ΦΠΑ βάσει της παρ. 1 του άρθρου 27 του ν.5095/2024 (Α' 40) σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. 33305/9-5-2024 απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης (Β' 2706)».

12. Τέλος, διευκρινίζεται ότι οι δικηγόροι που αναλαμβάνουν, βάσει του ν. 5095/2024, να διεκπεραιώσουν τις σχετικές εργασίες δεν έχουν δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ με τον οποίο έχουν επιβαρυνθεί οι εισροές που πραγματοποίησαν στο πλαίσιο εκτέλεσης των ανατιθέμενων σε αυτούς καθηκόντων, σύμφωνα με το άρθρο 35 του Κώδικα ΦΠΑ. Προκειμένου, δε, για κοινές δαπάνες, ήτοι δαπάνες που πραγματοποιούν οι δικηγόροι τόσο για την φορολογητέα όσο και για την απαλλασσόμενη δραστηριότητά τους βάσει των ανωτέρω, το ποσό του ΦΠΑ εισροών που

δικαιούνται να εκπέσουν προσδιορίζεται με την αναλογία του άρθρου 36 του Κώδικα ΦΠΑ (pro rata).

Γ. Ως προς την έκδοση λογιστικών στοιχείων και τη διαβίβαση των σχετικών δεδομένων στην ψηφιακή πλατφόρμα “myDATA”

13. Με την παρ. 1 του άρθρου 13 του Κ.Φ.Δ., ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα υποχρεούται να τηρεί κατάλληλα λογιστικά αρχεία (βιβλία και στοιχεία), σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην Ελληνική νομοθεσία. Περαιτέρω, βάσει των προαναφερομένων στις παρ. 1, 2, 6 και 11 της παρούσας, οι δικηγόροι, για τις εν λόγω αποζημιώσεις, υποχρεούνται στην έκδοση λογιστικών στοιχείων (τιμολογίων, αποδείξεων λιανικής κατά περίπτωση), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 8, 11, 12 και 13 των Ε.Λ.Π..

14. Με την υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, οι οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 2 υποχρεούνται να διαβιβάζουν, μεταξύ άλλων, δεδομένα των εκδιδόμενων λογιστικών στοιχείων, καθώς και των τηρούμενων λογιστικών βιβλίων. Ειδικότερα, τα δεδομένα των εν λόγω παραστατικών διαβιβάζονται στην ψηφιακή πλατφόρμα «myDATA», ως εξής:

Διαβιβάζεται σύνοψη με Τύπο Παραστατικού «2.1 Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών» της κατηγορίας Α1 ή με Τύπο Παραστατικού «11.2 Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών (Α.Π.Υ.)» της κατηγορίας Α2, όπως αυτοί αναφέρονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος της ως άνω απόφασης, χαρακτηρισμός συναλλαγών εσόδων «1.5 Λοιπά Έσοδα Κέρδη (+) / (-)» με την αξία της αμοιβής, όπως αναγράφεται στο Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών ή στην Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών, χαρακτηρισμός ΦΠΑ κατ. 7 [0%], ο οποίος δεν συσχετίζεται με τους σχετικούς κωδικούς των φορολογητέων εκροών της Περιοδικής Δήλωσης ΦΠΑ και επιλογή 27 «Λοιπές Εξαιρέσεις ΦΠΑ», καθώς και χαρακτηρισμός Ε3_ κωδ.562[Σύνολο]_Λοιπά Συνήθη Έσοδα. Περαιτέρω, στα σχόλια/παρατηρήσεις αναγράφεται «Απαλλαγή από τον ΦΠΑ βάσει της παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 5095/2024 (Α' 40) σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της υπ' αρ. 33305/9-5-2024 απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης (Β' 2706)»

**Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες πίνακα Γ (εκτός του αριθμού 2 αυτού)
2. Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
3. Διεύθυνση Στρατηγικής Τεχνολογιών Πληροφορικής (με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ και στην Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη της ΑΑΔΕ)

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες πινάκων Α', Β' (εκτός των αριθ. 1 και 2 αυτού), ΣΤ', Ζ' (εκτός των αριθ. 2, 5 και 6 αυτού) Η' (εκτός αριθμού 4, 10, και 11), Θ', Ι', ΙΒ', ΙΓ', ΙΔ', ΙΕ', ΙΣΤ', ΙΖ', ΙΗ', ΙΘ', Κ', ΚΑ', ΚΒ' και ΚΓ'
2. Επιχειρησιακή Διεύθυνση ΣΔΟΕ Αττικής και Επιχειρησιακή Διεύθυνση ΣΔΟΕ Μακεδονίας
3. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), Βουλής 7, Τ.Κ. 105 62, Αθήνα
4. Περιοδικό «Φορολογική Επιθεώρηση»
5. Γραφείο κ. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
6. Γραφείο κ. Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
7. Γραφείο Γενικής Γραμματέως Φορολογικής Πολιτικής

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητή Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
2. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας
3. Γραφεία κ.κ. Γενικών Διευθυντών
4. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης
5. Διεύθυνση Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας – Τμήμα Α'
6. Διεύθυνση Εφαρμογής Έμμεσης Φορολογίας – Τμήμα Α'
7. Διεύθυνση Ελεγκτικών Διαδικασιών – Τμήμα Α'